

MAGYAR VIDÉK.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: Szerdán és szombaton.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 ft.
Félévre 3 ft.
Negyedévre 1 ft. 50 kr.
Egy szám ára 6 kr.

A lap kiadóhivatala **Nobel Armin** könyvkereskedésében van, hova az előfizetéseket küldendők, minden egyéb küldemény a szerkesztő nevére (polgárhalkai épület) címezendő.

Hirdetések

négyzet centiméternyi tér szerint számítanak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár. — Helyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.

Nyílt fél pötösoronként 10 kral számítatik.

Komoly szavak.

I.

A vallás- és közokt. m. kir. miniszterium egyik legújabb rendelete meglagya, hogy ezen-től a tanítóképző-intézetbe felveendő növendékek száma megszoríttassék, s csak azok vétes-senek fel, a kik a tanítói pályára lépni szán-dóknak.

A társadalmi nagy kérdések soha sem fejtenek meg egyszerre, villámcsapásként, hanem ezeknek előbb érniök kell, mint a gyű-nölesnek, lassankint a nagy közönségnél is tért kell hódítaniok, s ez mind hosszú időt igényel, mint a folytonosan csepegő víz is csak sok idő múlva vághatja át a kemény gránitot. Sőt midőn már azt hisszük, hogy a kérdésnek nincs oly oldala, mely kellőleg megvilágítva nem volt, nincs egy pontja, mely megvitatla-nul maradt: még mindig hasznos újra meg újra felvetni, új meg új szempontból megítélni, hogy az emberiség valódi javára találjon megoldást.

A nőemancipáció kérdésén pedig, bármily égetővé lett is már napjainkban, még igen so-kat kell gondolkozni, mellette és ellene har-colni, mint azt valósággal teszük is. Épen azért azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha mi is elmondjuk róla nézetünket.

Emancipálni annyit tesz, mint valakit ha-

talma alól kiboocsátani, valakit önmagával egyenlő jogúvá tenni. Midőn a régi Romában a szabad polgár fiat nagykorúsította, apai hatalma alól felszabadította, tehát önmagával egyenlő pol-gárrá tette, egyenlő jogokkal és köteleességek-kel, az atya ezen tettet emancipációnak neve-zték. Nőemancipáció sem jelent tulajdonképen egyebet, mint a nő felszabadítását a férfi ha-talma alól, vele egyenlő jogok és köteleességek gyakorlására képesítettését.

Mielőtt azonban a dolog érdemleges fejte-getésébe bocsátkoznánk, vizsgáljuk meg, miféle természeti okok azok, melyek egyik egyént ép-ny, mint községet, vidéket, országtól függővé, a másik alattvalójává teszük.

Az ős ember küzdelmeiben, melyeket a vadállatokkal vagy másik emberrel vívott, hasz-nálta bár fegyverül fogait és körmeit vagy ha-talmas bunkót, először mindenestre a nyers erő győzött, melyet később a ravaszság segített A gyöngébb, hogy ellenfelet megegytessen, lesből ütötte le, vernet esett utjába, melyeket száraz galyakkal fődött el. Így a létért való harcban az erőszak mellett az mind jobban jobban elő-terbe lépett.

Az erősebb és ravaszabb zsákmányul ej-tette a gyöngébbet és kevésbé ravaszt, s egy-szerien megette, később szolgáljával használta. Utóbbi eset sokkal gyakrabban következett be

akkor, midőn az ember már egyes állatokat megszelídített, még gyakrabban, midőn már a földet is művelte, azaz akkor, mikor sokkal több hasznót, sokkal több táplálék s egyéb hasznos dolgok előállítását remélte a győző a legyőzöttől az által, ha vele munkát végeztet, mintha csak húsát használja föl.

Megtörtént azonban az is, hogy némelyek önkényt lettek egy-egy erősebb és hatalmasab-b embernek szolgáivá az által, hogy nála más, ta-lán kevésbé hatalmas, de sokkal kegyetlenebb ember ellen oltalmat kerestek és találtak, s e miatt bizonyos szolgálatok teljesítésére kötele-gtek magokat. E szolgálatok gyakran igen sá-lyosakká lettek később, úgy, hogy többször rab-szolgaságra vezettek.

Ugorjunk át pár ezredévet, s nézzük az embert azon korban, midőn már bizonyos fokig kifejlett kereskedést üztűt. A kereskedés egy általános közvetítő eszközt, a pénzt teremtette meg, s egyszersmind az ész hatalmát a nyers erő föltt mind jobban btosztította, működéské-nek mind tágabb téreket nyitott.

A kinek pénze volt, vehetett magának elegendő táplálékot, megszerezhetette az élet ké-nyelmeit, fogadhatott embereket saját személyé-nek és vagyonának oltalmára, megválthatta ma-gát a rabszolgaságból, vagy ha ez törvényeknél és intézményeknél fogva lehetetlen lett volna,

T é r o z a .

Egy éjnek titka.

(Elbeszélés.)

Hideg téli idő volt, a halavány sárga beteg sápkörös égről szomorúan sugártalanul hanyatlott alá a nap, és eltűnt talán az új világországba, hol tarasz van, a virágok most fakadoznak, s a bájoló ligetek keble tele van fülemilk éneklésével. Az éjre lassankint mintha halotti szemfedő borult volna, egyre sötétebb alakokba öltözött, s a hold volt az, mi fényvesztetten feljött, s a csillagok körül egy-kettő állt meg az ég párkányán, azok is megder-metlen mintha őket is átjárná a hideg mint az alantléteket.

Az egész táj fehérbe öltözött s benne mely esend terült volna el, ha néha-néha az uralkodó esendbe a fík recsegése nem vetyült volna be, a nagy természet ugyszólván kihálni látszott, s hagyta benne mintegy gyém-nékl folyai az unalmas napo-kat, az éjen egyenlő hulló csillag festett néha törzssugarat, s talán ez is a kitűzött ezőjjának hóhót, avagy szánuízhetők társai, amint itt alant számuzte a sors s elhagyta e vidéket

Az uton néha egy megrémült állatoeska fu-tott keresztül a száraz leveleket zörgötte utjában, s az életlen haladók ké ismeretlen egyike, az ál-lakáttól okozott zörgésre gyakran remegve állt meg, s folytonosan keresztet hányt magára. Már három óránál tovább gyalogoltam az életlen feltűnt ismeretlen egyének után, de mindég tovább indultam s észrevétlenül követtem őket úgy, hogy lábaim is megakarták tagadni a szolgálatot s nem akartak tovább vinni. Pedig az adott utasítás folytán a két

egyént parancs szerint követnem kelle Vladimir herezeg kastélyába.

Én ugyan a kastélynál sohasem voltam, de ismerőseim gyakran mondták, hogy az utban eső nagy völgytől annyira van még, mint a városról a völgy, honnét kiindultam. A város már messze maradt tölem, mikor az említett völgybe szálltam le, s csak az utcazi lámpáknak reszkető fénye csillám-lott néha fel a hideg rimankos buskomor éjbe.

Az adott utasítások után híten követtem un-nom paranasát a két egyént, de már annyira kez-dtem fáradni a fírasz hosszú ut után, hogy tovább folytatni utamat teljesen képtelen valék, s men-helyet kerestem hol fíradalmaimat kissé kipihen-hetném, s meghuzhatnám magam a folyton szakadó hó elől. Utamban egy szikla barlangra akadtam, melynek talaját sűrű moha fedte, a tereblyés lombos fák, melyek körülvevtek most csupaszon álltak, s mintha téli álmot aludtak volna, mert néha-néha rökent meg egy száraz ága, ha a szél kissé erősebben övöltött.

A mellém rendelt kalauz erősz edzett testalkatú lévén gyakorlott s kitartó gyalogos kevésbé fáradt el annyira mint én, de mindketten betértünk s lete-lepedtünk a barlangba. Rövid idő múlva az álom erőt vett rajtam, s hasznalatom küzködtem ellene, elaludtam, — mikor felébredtem már majdnem tíz óra volt. Sietve hagytuk el a barlangot, s kissé kipihenve magam újult erővel küzködtem a kítű-kihez el előlérésére, s az ismeretlen egyének után törekedtem újból.

— Haladunk kérdem kalauzontól?

— Lassan megyünk ugyan, de azért mégsem hátrálunk feléle.

— Mennyi idő alatt leszünk a kastélyban?

— Azt teljesen nem mondhatom meg, lehet egy, vagy ha igen lassan megyünk két óra is bele-telhetik, mikor oda jutunk.

— Nem tévesztette el az utat?

— Nem, mert igen sokszor jártam, s bekötött szemmel is kiigazodnám az erdőből!

Nem volt többé szükségem a vezetőre, mert a völgyet elhagyva szélere értünk, s megadattam ka-lauzommal magannak a kellő utasítást, hogy merre kell tartanom, s néhány pénzdarabot adva neki, melyet hálával fogadott s köszönéssel bocsátott el.

Alig haladtam azonban tovább, egy kanyaru-lathoz értem, hol az ut kétfelé nyílt az egyik jobbra, a másik balra.

Melyiket kövessen? gondolám, s a véletlenre bízam magamat jobbnak tartottam, egy félórai idő közt haladtam már meg ezen az uton midőn a sötét éjben nem messze tőlem két emberi alak bontakozott ki a sötét éjéből, de a mely sötétség kö-zepette a két élő alak alig volt észrevehető, mert egyik a másiktól jó távolságban külön-külön uton haladtak. Most új jelenet történt föl előttem a ha-ladók közül az egyik megszólalt s Tilda! Tilda! hallatszék egyszerre most, a másik alak a kiáltások után elhagyta rendes utját s mint látszott a szőlő-tóhoz közelítő irányt látszott követni, s nemsokára a szerencse is kedvezett nekik, mert egytől haladtak, közelebb érve hozzájuk halka, követtem őket, de a sötétség dacára nem bíztam arczukat tisztán ki-venni, hogy valóban ezek-e azok, kiket követni szándékom, s parancsom volt!

Hallgatóztam, semmit se lehetett hallani egy pillantást késtem mikor az egyik lábával ütést

az igen könnyen belátható, hogy sokkal könnyebb volt annak a rabszolónak elszöknie, s életét és szabadságát idegen földön más viszonyok között biztosítani, a ki elegendő pénzzel rendelkezett, mint annak, kinek pénze nem volt.

A kérdés csak a körül fordult meg, ki tudott legkönnyebben pénzt szerezni, ki tudta anyagi és szellemi erejét minél több pénzre fölváltani. A pénz hatalmát a vagyonbirtalás jogát, sőt még örököltnök sem lehetett. Ha tehát olyan szabad ember halt meg, kinek egyetlen rokona rabszolva volt, esetleg látra maradt vagyona vagy az államra vagy a rabszolva urára szállt.

A pénz tehát, illetőleg annak könnyebb vagy nehezebb megszerzethetési módja már a régi korban is egyik és pedig legfőbb eszköze volt a megelhetésnek, az egyéni szabadságnak, az élet kényelméi megszerzethetésének, egyezőval az ember boldogságának.

De mit szóljunk a mi modern társadalmi életünkről? Napjainkban minden mozgalmak, melyek ősi intézményeinket felforgatással fenyegetik, a pénz könnyebb vagy nehezebb megszerzésében, a megelhetési módokat megjavítására törekvésben találják rugójukat.

Minél könnyebb tehát valamely egyének pénzt szereznie anyagi erejénél, szellemi tehetőségénél s ügyességénél, végre azon körülmény-nél fogva, mert bizonyos dolgokat, melyek igen szükségesek, vele egyáltalán csak kevesen állíthatnak elő, azaz minél könnyebb rá nézve a megelhetés: annál inkább ura önmagának, annál kevésbé lehet szabadsága veszélyeztetve, sőt annál inkább hatalma alá hajthat másokat és viszont. Ha valamely vidék földművelése virágzó, ipara, kereskedelme kifejllett, lakosai gazdagok: a vidék mindenesetre dominálni fogja környékét.

A rablók és az államok erőszakkal is szoktak hatalmaskodni más emberek és állatok fölött még a mai korban is, a tapasztalás azonban azt mutatja, hogy az ily vállalatok nincsenek áldás. Sőt ettől eltérve, még az erószakos hatalmaskodás kérdése is pénzkerés. A hadseregek tartása béke idején is roppant összegekkel nyel el, s háború esetén ez összegek még inkább növekednek. Előre meg lehet jósolni, hogy az az állam győz, a melyik gazdagabb.

Egy hírneves író azt mondta, hogy vegyünk el a polgároktól minden szabadságot, csak a szabadságot hagyják meg, ő ezzel mindent vissza fog szerezni. Mi pedig azt mondjuk, vegyünk el a néptől, a mije van, mindent vegyék el az utolsó darab ruháját az utolsó darab kenyérét, de ne legyenek előtte elzárva a pénz szerzési források, s ő anyagi és szellemi

erejénél fogva legyen is képes e forrásokból meríteni: az a nép gazdag lesz, s rövid időn hatalma alá fogja hajtani elnyomóját. Ezek szerint tehát csak az a valamire való állampolgár, kinek politikája nemzetgazdászati alapon épült.

Leghelyesebbnek tartjuk a főnemeczipártó kérdését is ez alapon tárgyalni.

Mokos Károly.

Végszó

A városi iskolások egy „kiváló” tagja a „Pápai Lapok” 35. számában hosszabb cikkben azokra a „Magyar Vidék”-ben közlött hírekre reflektál, melyek a helybeli polgári leányiskolán tartott zárónapra s az ekkörül fölmerült nézetkülönbsége vonatkoztak, illetőleg a „Magyar Vidék” szerkesztőjének ebbeli véleményét reprodukálták.

A „kiváló” tag csudálkozik azon, hogy énnekem a jutalmazást illetőleg külön az övével ellenkező véleményem van; csudálkozik azon, sőt neveltségére akarja tenni azon véleményemet, hogy a jutalmazás által elért erkölcsi eredmény ellenében oly káros hatást mutatkozik, mely a jutalmazás általános megszüntetését kívánatosnak látná. Persze, a ki a jutalmazásnál csak a jutalmazottak örömtől sugárzó arczát s a szülők diadalt kitejéző szemét látja s a kinek a nem jutalmazottak, a ször ször értelmében véve megelégelték számára nincs pillantása, hogy a könnyező szemek, a szegyetől és talán az irigység-től is eltorzult vonásokat megelégelték: az egekig magasztalja a jutalmazás nagyszerű hatását. De én másképp gondolkodom, nekem egyaránt kell szeretnem a kitűnő tehetséggel megáldott és a gyengébb növekedőket is; nekem a szorgalom, az iparkodás rovására nem szabad a tehetségnek odaítélni a bábort, már csak azért sem, mert nincs jogom a tanítás-nevelés fűdős eredményét veszélyeztetni. Én pedig veszélyeztetve látom, ha a közönszerű tehetség, melynek nem sikerül a kitűnő és jelesek sorába felgyúdnia jutalmazás alkalmával ugyazóval büntetve lesz. Avagy talán jó és fűdős hatású a közönszerű tehetségre, ha azt látja, hogy szomszédja, kinek a legkisebb erőmegfeszítése sem került a kitűnő bizonyítvány, jutalmazati”, ő maga pedig, ki az éjjelt is napallá tette, ki minden idejét a tanulmányoknak szentelte, közönszerű bizonyítványa mellett még a közönség előtti megszegyenyítésnek is ki van téve; mert megszegyenyítés az, ha mellette álló tanultársá jutalmazva lesz, ő maga pedig nem. Hát aztán az igazságosságról mily fogalma lesz ama közönszerű tehetségnek, ha látja, hogy a tulajdonképeni érdem mellette lesz a véletlenül örökölt tehetség miatt? — Az iskola nem jutalmazhat, az iskola — bármily fokozatu legyen is az — a jutalmazásra csak előkészíthet. Az életnek, a társadalomnak van fentartva tagjainak jutalmazása.

A „kiváló” tag talán ismét azt fogja mondani, hogy a „M. V.” szerkesztője bösebb akar lenni az egész világgal, mire csak az a válaszom, hogy én és az én esekélyességem kiválóbb férfiak szerint csak az esekélyesek böseben, a ki a körülményekkel számolva, a pro és contra zavart egybevetve a szélsőfokot választja ki, még akkor is,

ha e választás a világ nézeteivel ellenkezők, a kiváló tag így nyilatkozik: „Hát azon oda vetett fonák állításra mit mondjunk, hogy az ily jutalmazás az ebben nem részesült gyermeknél s még a szülőknel is irigységet, elégtelenséget szül. Nevelés-ker! Jó, hogy nem igaz.” A „kiváló” tag meg akar hazudolni, de én azt mondom, hogy az nem fog neki sikerülni soha. Mert hát tudja meg az a „kiváló” tag, hogy — most már csak konkrét esetre akarok hivatkozni a helybeli polgári leányiskolánál tartott zárónapjával alkalmával eszközölt jutalmazás után én, a tanítvány s több vendég is oly jeleneteknek voltunk tanúi, mely jelenetek hatalmasan ellenkeztek a kiváló tag jutalmazási filozófiájával. Esceletjem-e ezen jeleneteket? Megmondjam-e, hogy hány növendék szemérlő kellett vigasztaló szavakkal leförtölőni a fájdalom, a csalódás könnyeit? Megvezetem-e azon anyákat, kik panaszkodva, sírva hagyták el az intézetet? Nem lehet, nem szabad, mert hisz a „kiváló” tag szerint a jutalmazás csak nagyon keveseknél s csak a romlott lelkűknél szül elégtelenséget és irigységet.

De mindez csak hagyján; mert hisz a könnyek forrása is kiapad, a kebel megnyugszik — aztán az ilyen esekélyesség a nagy hatáshoz képest — a „kiváló” tag szerint — számba sem vehető. Amde itt más körülményekkel is kell számolnunk, a melyről — ugyiltszik — a „kiváló” tag megelégelt. Ismeri-e a „kiváló” tag a vezetés alatt álló intézet helyzetét? Tudja-e, hogy mily nehezségekbe kerül ez intézetet látogatni, népsége? Nem tudja, mert ha tudná, akkor igenis azon volna, hogy egy gyermek és egy szülő sem távozzék el elégtelennél az intézetből, és nem közeztátna az intézet jövőjét egy igen problematikus értékű szöveg behozatala és gyakorlása által. — És ezen szempontból tekintve az ügyet én, kit a magas kormány ez intézet élére állított s bizalmával kötelességem tette mindent előkötölni, a mi az intézet felvirágztatásá czélzóza, az iskolások azon határozata ellen, hogy a kiváló növendékek nyilvánosan jutalmazassanak az iskolás elnökségnek óvást tettem, s ezt nemcsak elvi álláspontom — hanem már azon oknál fogva is tehettem, mivel sem én, sem pedig a tanítványok még csak egyszerű véleményadásra sem lettünk felhívva. A választ, melyet nyertem, nem tartozik a nyilvánosság elé.

Előadtam a száraz tényét, előadtam, mivel ezen elégtelenség önmagamnak, reputációmnak tartozom. A többire nézve a hírovaat egy közlemény adja meg a választ.

B. Á. fi.

Az alvás és az álom.

Ebben az álmos ugorokasaisóban, úgy hiszem, nem lesz érdekelten a felvetett tárgyról szólnani.

Már az ókorban nagy érdeklődést tanúsítottak a bölcsezők úgy, mint a természetbúvárok az alvás és álom lönyege iránt, s azért annál feltűnőbb, hogy az ide vonatkozó egyik legfontosabb kérdését: az alvás és időszakos visszatörésének okát sok ideig igen tökéletlen válasszal lehet megjelteni. Évtizede csak, hogy Pettenkofer, müncheni tanárnak, az emberi szervezet gézcserejének kipu-

vert valami képzelti tánczhoz s melléje néha általa kigondolt dalban dudolt, de gyakran folhagyott vele.

Már majdnem észrevétlenül nyomokban voltam, mikor felhagyni akartam a közeli követésben, de egyszerre női hangokat hallék, s e megszüntést kedvesem Tildám? Ha jól emlékszem kedvesem a szóbeszédet a férfi mindég hevesebben kezdés s benne elősorolta szenvedésit, miudgyüknek előadását egy új részlettel tödotta meg, több ízben lassan szó nélkül haladtak, sokszor megálltak, a férfi néma tekintetet vetve olykor a nőre. Jó darab ideig együtt haladtak mikor Tilda felbeszákítá a csendet, s a mint látszott a férfi is el volt foglalva saját gondolataival, mert akart valamit mondani, de attól tartott talán, hogy rosszul azik ki.

— Honnét jó, s miért távozott lakomból kérdé a nő?

— A férfi mint látszott erre a kérdésre összezsenedte minden bátorságát s mondá, utolsó szavai önmek miket tegnapelőtt eltávozásomkor mondott igen meghatottak, s ugyszólván csaknem örüllöttettek, mert nem tudom mit mivelék — felelé.

A férfi pillanatig hallgatva nézett a nőre de hirtelen megfogta kezét, s heves felindulással a következő szavakat mondá: csak egyszer lehet igazán tisztán szeretni, s egy eszemény képpel birni. — s nekem az Ön!...

Lehetségek-e e szók kiáltá Tilda! s elérzékenyült hangon folytató, e szív tied esküszöm, s nem ismered, ha perczig is kétkezel benne;

— Ön nem szeret Tilda?!

— Hát kétkédni is mer ön abban mondá a férfi. Szerettem folytatá, s szerettem mielőtt láttam volna. És, hogy azt tenni nem fogom arra ünneplésen esküszöm... most a nő odahajolt a férfire, hez étkaroltan szívchéz ölelte őt s megcsókálta. A nő keble hevesen dobogott, s a férfi keservezen sirt.

— Csak szeressen mondá a fiatal leány, s én többet nem kívánok.

Tovább esetelni ez érzékeny jelenetet képtelen vagyok, s nem vállalkozom arra, hogy leírjam a szerelm ezen édelegésit, s ha tollam sorokra vezetem gondolataim összefolyának, s nem tudom e jelenetnél a szívnek hárfáját elég hűen hangoztatni.

Beszélgéseiteket egy kocsi bogosása zavarta meg, a kocsi elé fogott lovak csak egy csillogtak az izzadságtól, mi eléggé mutatta azt, hogy messzi utról jöhetnek. A felkavart száraz megfagyott levelek zörögve ütöttek a kocsi kerekéhez, s a lovak ágaskodni kezdetek, a hó is egyre mindég erősebben szállt alá. Az elhaladt kocsit a legpompásabb allegorikus faragványok díszítették, s a lovak sörényei aranyoszalaggal voltak befonva, az óriás terméti kocsis három szögletű kalappal birt fején s a nagy köpenyben alig volt képes a lovakat a nagy futástól visszatartani, folyvást ragadták a kocsi haladva mindinkább előbbre, jobban-jobban mélyedve el a sötétségbe.

Mint egy éjjeli tizenegy óra elmulhatott, midőn az első világosságot pillantottam meg a távolban,

reményemben nem is esalatkoztam, s folyton követve őket, körülbelül ház lépésnyire lehettem az idegenektől mikor utamban kissé megállapodtam, hogy beszédjüket jobban kivéhessem, ök sem vévénék egy hiszem eszre mind e ideig mint látszott, mert zavartalanul folytatták beszélgetésüket — különben amugy oly halkán mentem, hogy lépteimnek nesztét is alig lehetett hallani.

Hirtelen egy kanyarulat állt előttem, s attól néhány lépésnyire gyönyör világosságot láttam, ezen világosság és a kápolna féle leírások és fokéve utáni nem lehetett a kastély, hová ezévol volt eljutni, s így tovább folytattam volna nyomban utamat, de az előttem haladó két alak folytonosan magára vonta figyelmemet, kik a ház elé érve megálltak.

A nő, mint kivihetem fiatal úgy tizenhét, tizenkiléves éves lehetett, ébenfekete hajjal, sötét szemekkel, kellemes mosolyval és aetheri léptekkel, kedves kis lábakkal, karsu gyönyörű testalkattal birt, úgy, hogy inkább lehetett volna őt egy anyagnak mint halandónak tartani, hasonlított még egy fejletlen bimbóhoz, melyet még semmi szelvény nem érintett, s még mit sem tudhatott és érthetett az élet zivatros vesztélyeiből, áde róza piros arca a cseresnye színét és illelen hamvát megszegyenyítette volna, s valami megindító is rejlett szépségében, mert látására a férfi szív nem állhatta meg, hogy iránta ne érezzen... a férfi ellenben a nőnél nagyobb edzett testalkattal s határozott tekintettel birt, öltözete elég tisztességes, de a keresetségig igen egyszerű volt, a nő pedig

társamon magam is tapasztaltam, ki álomban többször hangosan beszélni szokott, hogy a hozzá tett kérdésekre egész szabatosan felelt. Egy másik esetet Kluge beszél el: „Egy meg nem hallgatott szerelmes, de a kit imádjáttnak anyja pártfogására vett, arra kérte azt, hogy legyen szabad saját nevét alvó kedvesének füllébe sugnia; ezt tanácsolá neki valamely eszes nő. Alig hogy ez megtörtént a leány hanglata kezdett változni, hajlandóbb lett imádjójához s végre nőül ment hozzá. Megkérdészetvén e rögtön változás iránt azt felelte, hogy többször ismétlődött álmban szerette meg.” Lehetetlenek ugyan nem lehet e közleményt mondani, de a közösség is bajos lenne valószínűleg elvárható, mindazonáltal ha tisztelt fiatal hallgatóink valamelyik oly veszélyes dilemmába kerülne, nem fog ártani, ha Amor nyilainak az új utat mutatja meg. (Folyt. köv.)

Vidéki és helyi hírek.

A „Pápai Lapok” 35. számában egy „kiváló” iskolászeki tagtól egy provokáló cikk jelent meg. Mint lapszerkesztő nem állók szöveg oly cikkről, a kinek illenről és tapintatosságáról fogalmának sem látszik lenni; mint tanítványt igazgató pedig e lapok más helyén a provokáló cikkek csak azon részére reflektáltak, mely a közönségre érdekel bír s eljárásomat a nyilvánosság előtt is igazolja. A többire néve fentartom magamnak az illetékes helyen való további eljárását.

Bánfi János.
A helybeli „Polgári kör” vasárnap, júl. 11-én táncmulatságot rendez, mely kedvezőtlen időjárás esetén két héttel később fog megtartani. Részletes programot, mely igen érdekesen van összeállítva, jövő számmuk fog hozni.

Azon t. szülők, kik leányaikat a helybeli polg. leányiskola tanfélétele alá tartoztatják V. osztályba, azaz a magánjelleggel magasabb polgári leányiskolába járattatni kívánják, sziveskedjenek a helybeli szándékukat mielőbb a polg. isk. igazgatóval közölni, hogy a tanterv stb. ugyiszint az engedély iránti intézkedések idejékorán megtehető-hessenek.

Győrött több főiskolai tanár a jövő tanév kezdetéig a budapesti, trénesi és mármaroszegeti női középiskolák mintájára magánjelleggel tanfélétele nyit, mely a tanítóképző intézetet lesz hivatva pótolni, a mennyiben a legújabb min. rendelet értelmében kevesebben fognak ez intézetbe felvételt, s így többektől meg lenne vonva az észszerű továbbképzés lehetősége. — A pápai polg. leányiskola tanfélétele hasonló szempontból indult ki, mikor egy V. osztály felállítás iránti indítványozást elhatározta, de ugyiltsa a hivatott körök sem érzik e kibővítés szükségességét.

Baudler Vilmos kir. tanácsos és póstaigazgató ó nagysága a helybeli kir. postahivatalnál f. hó 4-én hivatalos látogatást vett.

A „Veszprém” pápai levelezője (Polgári) a helyb. polgári leányiskola kibővítésére vonatkozólag ezeket írja: „Az igazgatóság a jelenleg 4 osztályból álló iskolát 6 osztályúvá szándékozik kibővíteni; egyelőre a jövő iskoláév kezdetéig egy magánjelleggel 5-ik osztály fog megnyitattatni, ha arra elegendő tanuló jelentkezik. Mi ezen a helyb. nevelés terén felmerült újabb haladást örömmel üdvözöljük és kívánjuk, hogy minél jobban sikerüljön.”

A „Pápai Lapok” az újságolják, hogy a városi iskoláék a polg. isk. tanfélétele az V. osztály felállítására vonatkozó határozatát hatályon kívül helyezte, mert e határozat nem tartozik a tanfélétele jogkörébe. Erre azután joggal azt mondhatjuk, hogy: „Man merkt die Absicht und wird verstimmt.” A polg. isk. tanfélétele a közönség érdekeit tartva szem előtt, azt határozta, hogy, ha erre szükség mutatkozik, azaz ha elegendő számú növendék jelentkezik, a magas kormány engedélyvel magánjelleggel polg. isk. 5-ik osztályt nyit. Mivel azonban e határozata nem az iskolászeki előnység tudtával történt, nem tekintve az átvételt, kimondott, hogy a tanfélételek nyelme határozatra nincsen joga. Nem szükséges doctor juriscan lenni, hogy az ember felismerje, miszerint az iskoláék ezen határozata nélkülözni a kellő jogi alapot. Magánjelleggel iskoláról lévén szó, azt kérjük, vajjon az iskoláék-e vagy a miniszterium adja meg annak megnyitására az engedélyt? — Az iskolászeki ülésen jelen volt igazgató azonnal bejelentette a közg. bizottsághoz való apelálást, — micsoda van tehát hatályon kívül helyezve?

Megjelent az „Ország Világ” XV. füzet a következő tartalommal: és csinos képekkel: I. szöveg: Egy kis rab meg egy kis koldus álma. (rajz.) Beöthy Zoltolt. Bíró Márton. (Ballada.) — (Képpel.) Jakab Ödöndt. A szenvedőhöz. (Költemény) Góbi Imrélt. Sebastyén Eszti. (Elbeszélés.) Petelei Istvánolt. Régi dolgok. A búfajdosok. (Két képpel.) Szilágyi Sándortolt. Az én első írói honoráriumom.

(A magyar hírlapírók patriarichalis köréből.) Jakab Elektolt. Királylátogatók. Hóke Lajostolt. Rodey Lucia. (Franciaza regény.) Fordítottá Veres Sándor. Szent Erzsébet. (Képpel.) A szepeshelyi dóm. (Képpel.) A bakter. (Képpel.) Az orvosnői. (Képpel.) Hrussov vára. (Képpel.) Nagybó heggedje. (Képpel.) Kossuth László síremléke. (Képpel.) Zmertyeh Iván. (Képpel.) Társas élet. A szomszédolt. Bulyovszky Gyulától. Találmányok. Villanyos vaspálya. Kolbenhayer Gyulától. Irodalom. Zene. (H. J.) Dívat Charlottelolt. Pécset és ezimertár. (Czohor Bétától. Képpel.) Sakk. Sakk-talány. Számrejtvény. Betűtalány. Gyászorvat. Kivándorlás. Utazások. Újmepek. Közlekedés. Statisztikai jegyzetek. Mozaik. Asszurizáció Generali. A 13. füzet talányainak megfejtése. A megfejtők névsora. Szerkesztői üzenetek. Jelen füzetünk mellékletéül a „Pontyok” című kép van mellékelve.

Megjelent a „Magyar paed Szemle” VI. füzeté következő érdekes tartalommal: Az „ev. ref.” tanító a népiskola szervezeten. (Vargha István fényképmotum arcképpel és keze aláírásának lenyomatával.) Rill Józseftolt. — A százeves oktatási rendszer. Péterfy Sándortolt. — Család és iskola. Kucelnik Vilmtolt. — Közvetlen szemléltetés. Darvas Adoltolt. — A tanító mint lapszerkesztő (Szerkesztő-ég.) — Az iskolai és népkönyvtár. Csádry Károlytolt. — Irodalmi kalauz. — Szerkesztői mondanivalók. — Olvasó közönségünkhöz. — Válasz sokaknak.

Tautz Péter czirkusz-gimnasztikai igazgató tegnapelőtt fejezte be testgyakorlati előadásait. Ajánlottuk őt és társulatát a t. közönség pártfogásába, mert tisztán gimnasztikai mutatóványai élértek a közönséges komédiásokétól s a művelt ember sem áru el rossz ízlet, mikor oly előadásokra jár, melyeket másutt a nép minden osztálya fel szokott keresni.

Két új lapnak mutatóványaszámait küldettek be hozzánk: a „Komáromi Lapok” és „Szolnok-Ahony” címűek. Amabban Hegedűs Sándor arról cikkez, hogy mi a vidéki lapok feladata?

Tegnap korán reggel az a hír járta be a várost, hogy a „Fehér ló” vendéglőben két falusi jámbor zsebjei kutatási műtétet foganatosított volna valami rabló Boskó. Azonban mint alaposan értesülünk nem történt semmi. A mai viszonyok teremtenek ilyen keresetben mtködőket, de ez egyszer a kaszának csak szárnya volt.

A zöld fához ezimzett fogadéban tegnapelőtt jött egy városunkba érkezett vásárostól 300 forintot loptak el. Ki a tettes? azt kikutatni a rendőrség feladata.

Vigyázzunk a hálalók újaira! Egy koszor — akarom mondani kúszós legény sorba járta a házakat s mivel ollókat, késeket nem igen kapott, Z-r bábos úr lakásában egy arany órárt akadt meg a szemé, s oda ragadt a keze is, csakhogy rajta kapták s oda vitték, a hol neki bizonyosan megmondják, hogy hányat ütött az óra? Egy kis „schibf” nem árt neki.

Az inség ügyében. A magy. kir. belügyminiszterium f. évi június 24-én 27877. sz. a. az inségügyben ezen leiratot küldte a megyéhez: „A megyei alispánnak mult hó 23-án 4517. sz. a. kelt jelentése folytán, mintán Veszprém megye területén inség nincsen és a mezei munka bekövetkeztével attól már tartani nem lehet, az inségügyben mult év 13820. sz. a. kelt kéréseket értelmében teendő időszi jelentések ezentúl szükségtelennékké válván beszüntethetők.”

Két bárót fogott el szombaton a bécsi rendőrség, kik tömördek csalást vittek véghez. Neugebauer Cadon Frigyes és Károly bárók testvérek s egy év óta jörfórán abból élnek, hogy boldog boldogtalant rászedtek, pénzt, árut, vagy bármely értéket csalván, kitől csak lehetett. Végre azonban rajta vesztettek. Egy kereskedő, kit több száz forintig megkárosítottak feljelentéket tettek, mire elfogattak s most folyóik ellenük a vizsgálat.

Gyilkos udvarlok. Kranec Miklós 6-béri gazda fia szerelmes volt Kren Károly ó béri lakos Erzsébet nevű lányába. Június 23-án Kranec Miklós el látogattott Erzsébéhez, s ennek szobájában a szegen egy fegyvert vehén észre, azt kezébe vette és nézegette. A fegyver eldördült, s az egész töltés a lány fejébe fúródott, minek következtében az meg is halt. Kranec azt mondja, hogy a fegyver véletlenül sült el.

A tegnap tartott vásár marhavásár igen élénk volt, amennyiben választékban nem volt hiány, hanem inkább evőkben. Persze gabonából még csak kevés jövedelem folyt be.

Debreczenben fölakasztott Kukla testét egész esti 8 óráig hagyták lógni. Érdekes jelenet volt, hogy a nép mint ostromolta az egyik hóhér segédét, ki a kivégzett kapazóját zsebre tette. — Azt akarták, hogy az darabolja s zéjjel s ossza ki azt a nép között. Egy asszony, nem is lehetett más mint valami babonás vén kofa, — egy forintot adott neki egy kis darabkáért, mikor ezt a többiek meglátták csakhogy le nem húzták a hóhér segédét. Még mikor a kocsiba ültek, akkor is körbe fogták a kocsit s ugy ostromolták. Közérek az estéli vonattal utazott a fővárosba, A mostani eljárásának

számlája 145 frtot tesz ki. — Közérek azt beszélte Kuklára vonatkozólag, hogy kevés akasztásnál tapasztalta még, hogy a kivégzett ily hosszú ideig éljen mint Kukla kinek erővess testtáka volt, s különben is azoknál, kik a haláltól nagyon félnek rendszeren jóval később jelentkezik a halál.

Uj vallás-alapító. G. K. Pusztá Póon lakó, hajlott koru jómódú ügyvéd magyar nemzeti vallás eszméjét és szervezését eszelte ki. E szerint bizony hierarchikus uralom fogna létrejönni s a presbiterok a világi ügyekben is hathatós befolyással bírnának. Persze a terv a hivatásban levő minden élő vallás megszűnését feltételezi. Az öreg ur sokáig rejtegette eszméit, melyek különben nem nevelésesetek, mert hiszen a magyar nemzeti egyház eszméje már előbb más agyakban is megfordult s komoly méltatásra talált. Azonban az öreg urnak annyira megtetszettek a legújabb budapesti munkásmunkálmak, hogy az asztalos-strike lelkét, Kupa Árpádot alkalmas apostolnak szemelte ki s neki a terjedelmes tervezetet propaganda csinálás végett megküldötte.

Szerkesztői levelezés.

H. S. Budapest. Intézkedtem. Kívánságát ezuttal nem teljesíthetem, mert másfél el vagyok foglalta. A szives igretekre számítok s fogadja előre is köszönetemet.

Borura derű és Eső után . . . nem minden eső nélkül, de a közlhetés mértékét meg nem ütük meg.

Egyedül . . . talán. Kívánságát, ha csak lehet, készséggel teljesíteni fogjuk. Iratkodás szép és elismerésre méltó.

St. F. Sarj. és Z. Gy. Srsf. . . . pénteken reggel.

A. N. J. A-Ludv. Meglesz. Az ígértet várom. Há R. J.?

M. K. Csgld. A folytatást kérom, egyebek is közömetel fogadtatnak.

— **ó.** — s. Ne féltsen. Az ördög nem olyan fekete, mint a minőnek festik. Majd elbánnak vele.

Erdeklődő Bpest. F. hó 18-án d. e. 11 órakor. Jelentkezett Horvath Lajos lapszerkesztő úrnál. Bővebb programot lapunk is fog hozni.

Apa. Mai számunk hozza. Egylőre csak ennyit tehetünk, jövőre más uton többet.

S. J. Győrt. Sajnálom.

Zs. S. Bpest. Jövő héten itthon leszek.

Hymen. Utam megszentelték. Megkaptam-e?

B — Kinek-kinek a saját izlése szerint. Mi olyan pszichológusokkal nem törődünk.

Felelős szerkesztő: Bánfi János.

NYILT TÉR.

Felkérém **B. Z.** és **M. J.** urakat, hogy kávéház adósságukat 3 nap alatt fizessék meg, ellenkező esetben nevüket leszek kénytelen nyilvánítani és más lépéseket tenni.

Pápan, 1880. július 6.

Pollák Henrik a Mádai-kávéház volt főpinczeje.

A csépléshez szükséges

köszén

jutányos áron kapható

a vasuti állomásfőnökségnél

PÁPAN.

JELENTÉS.

Ezennel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy nálam, az első szák-közönségi intézetemben, mindennemű

gabna-zsúkok

olesó feltételek mellett, kölcsön vehetők; egyzersémit tudomására adom a nagyérdemű közönségnek, hogy ugyanitt még mindennemű

uj gyapju- és gabna-zsúkok,

valamint mindennemű

vászon- és kautsuk-ponyvák

is a legolcsóbb áron kaphatók.

(A kautsuk-ponyvák igen előnyösekké gépekre eső ellen, és gabnázalok befedezésére tűz ellen.)

Mindennemű megrendeléseket pontosan teljesítek.

Teljes tiszteléttel

BETTELHEIM RAFAEL,

Pápan.